

УДК 657:004

ПОЛІТИЧНІ ПОГЛЯДИ М. МІХНОВСЬКОГО

Студ. К.В. Гуменюк, гр. БДр-1-12

Наук. керівник доц. Ф.М. Проданюк

Київський національний університет технологій та дизайну

Однією із найцікавіших та суперечливих історичних постатей українського політичного руху був Микола Міхновський (1873–1924). Його непересічна постать одного з провідних громадсько-політичних діячів початку ХХ ст. та доби Української революції 1917–1921 рр., ідеолога державної самостійності України, викликала прямо протилежні думки як сучасників, так і істориків. Аналіз політичних поглядів Миколи Міхновського має не лише наукове, але й практичне значення. Це визначає актуальність даного наукового дослідження.

У праці «Самостійна Україна» М. Міхновський виклав основні положення політичної концепції створення незалежної Української держави. Політик розробив нову ідеологію, в основі якої лежали національна єдність та національні інтереси. Завдяки такому підходу М. Міхновський став основоположником нової політичної течії – українського націоналізму як руху за захист національних прав та інтересів. Він став не лише теоретиком нової політичної течії, але й її безпосереднім лідером. Активність М. Міхновського зумовила появу організованого українського самостійницького руху із яскраво вираженою державно-національною ідеологією.

У 1902 р. М. Міхновський зі своїми однодумцями заснував першу українську суто націонал-соціалістичну організацію - Українську Народну Партію (УНП). Міхновський став вождем і головним ідеологом УНП, автором майже усіх її видань. Це була виразно націоналістична група. УНП діяла до 1917 р., а згодом стала основою Української партії самостійників-соціалістів.

Однією з основних причин втрати українцями державності М. Міхновський вважав відсутність внутрішньої єдності й висував ідею національного солідаризму. Дана ідея найповніше була сформульована в «Х заповідях УНП», які мають важливе значення для розуміння політичної позиції їх автора, українського націоналізму в цілому, тому наведемо їх тут дослівно: «I. Одна, єдина, неподільна від Карпат аж до Кавказу самостійна, вільна, демократична Україна — республіка робочих людей — отес національний всеукраїнський ідеал. Нехай кожна українська дитина тямить, що вона народилася на світ на те, щоб здійснити цей ідеал. II. Україна для українців! Отже, вигонь звідусіль з України чужинців-гнобителів. III. Усюди і завжди вживай української мови. Хай ні дружина твоя, ні діти твої не поганяють твоєї господи мовою чужинців-гнобителів. IV. Шануй діячів рідного краю, ненавидь його ворогів, зневажай перевертнів-відступників і добре буде цілому твоєму народові і тобі. V. Не вбивай Україну своєю байдужістю до всенародних інтересів. VI. Не зробиш ренегатом-відступником. VII. Не обкрадай власного народу, працюючи на ворогів України. VIII. Допмагай своєму землякові поперед усіх. Держись купи. IX. Не бери собі дружини з чужинців, бо твої діти будуть тобі ворогами, не приятелюй з ворогами нашого народу, бо ти додаєш їм сили і відваги; не накладай укупі з гнобителями нашими, бо зрадником будеш». У цих заповідях, по суті, узагальнено багатовіковий досвід змагань за національну ідею і національний ідеал. «Заповіді» були надруковані у брошурі «Справа української інтелігенції у програмі української народної партії».

Аналіз поглядів М. Міхновського дозволив відобразити його бачення можливого розвитку України, яка мала розвиватись як унітарна держава з президентсько-парламентською формою правління. Значне місце в новій державі відводилося широким громадянським правам. Їхній розвиток передбачалося забезпечити незалежністю трьох гілок влади, широким місцевим самоврядуванням та захистом прав національних меншин.